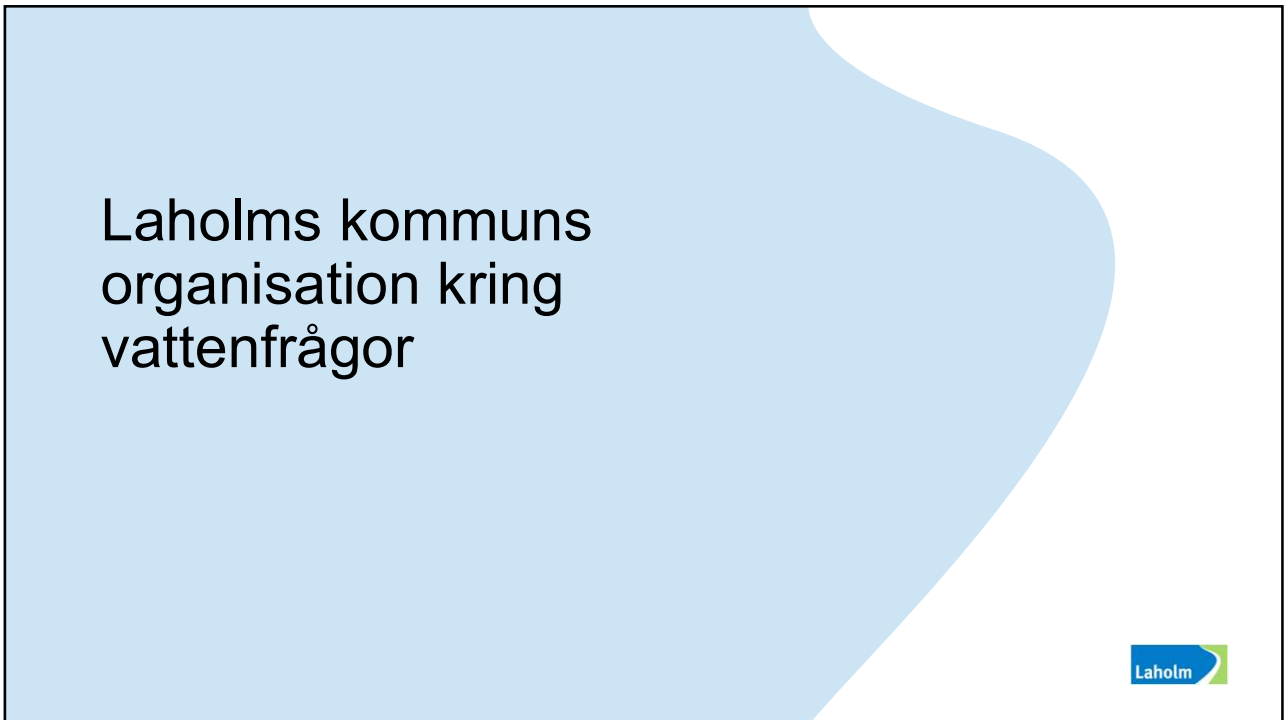

Kattegatts kustvattenråd

2025-11-07

1

Laholms kommuns organisation kring vattenfrågor

2

VA-organisation

- Laholmsbuktens VA AB
  - Driftbolag, utöva rättigheter och fullgöra de skyldigheter gentemot användare som ägarkommunerna har i egenskap av huvudmän
- Kommunstyrelsen
  - VA-huvudman
- Samhällsbyggnadsnämnden
  - Planering av VA-frågor
  - Beställarfunktion
- Jävsnämnden
  - Tillsynsmyndighet

3

Funktioner inom kommunen

- Kommunekolog
- Hållbarhetsstrateg
- Vattenstrateg (50 %)
- Kontaktperson gentemot LBVA
- Miljö- och hälsoskyddsinspektörer
- Laholms kommun innehar sekreterarroll i tre av kommunens vattenråd

4

Kommunen som aktör

5

Miljötillsyn

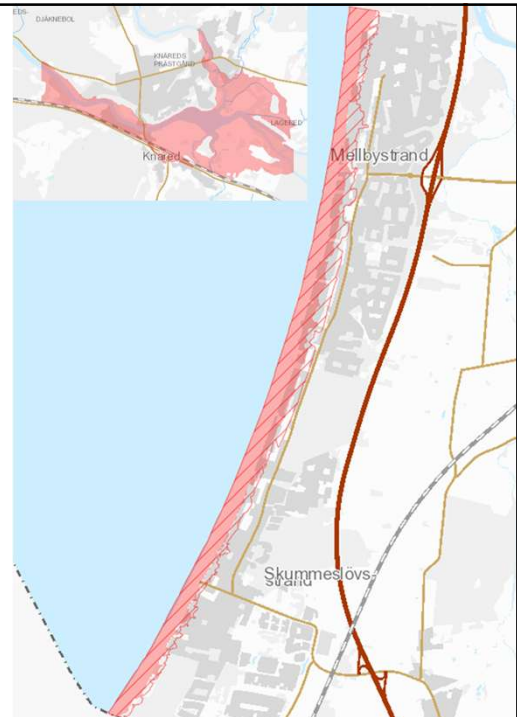
- Tillsyn på avloppsreningsverk, vattenverk, dagvattenanläggningar
  - Ledningsnät – tillskottsvatten
  - Avsaknad av rättspraxis
- Tillsyn på övriga miljöfarliga verksamheter
  - Utsläpp till vatten
  - Klimatanpassning

6

Översiktsplanering

- Arbete med ny ÖP för Laholms kommun pågår
- 2 olika klimatzoner för kusten
- Klimatzon Lagan

7

VA-plan och vattentjänstplan

- VA-plan
  - Antagen 2022
- Vattentjänstplan
  - Utgår från VA-plan
  - Ge förutsättningar för långsiktig planering av VA-tjänster
  - *Klimatanpassa och skydda VA-anläggningar*

8

Vattentjänstplan - skyfall

- Bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid skyfall
  - Anläggningar helt eller delvis översvämmade
  - Bristande tillgänglighet
- Stort utredningsbehov innan åtgärder kan vidtas

Anläggning	Åtgärd	Tid för planerad åtgärd
Reningsverk	Utredning avseende eventuell påverkan. Reningsverk: 6 st Utredningsbehov: 2 st Prio 1: 0 st	2028 - 2032
Pumpstationer	Utredningsbehov föreligger avseende invallning eller omledande av rinnväg. Pumpstationer: 64 st Utredningsbehov: 24 st Prio 1: 7 st	2028 - 2032

9

Vattentjänstplan - skyfall

- Anläggningar påverkade av skyfall och höga flöden
  - Uttagsbrunnar, vattenverk, tryckstegringsstationer, avloppsreningsverk, pumpstationer
- Översvämmade, begränsad tillgänglighet, blockerar rinnvägar
- Prioritering utifrån risk och störst konsekvens vid bortfall
- Åtgärdsförslag och kostnader

10

Dagvattenriktlinjer

- Gemensamt kommunövergripande synsätt
- Genomtänkt planering i hela samhällsbyggnadsprocessen
- Utmaningar i Laholms kommun
  - Översvämningar av bebyggd miljö i samband med nederbörd
  - Höga grundvattennivåer i bebyggelseområden
  - Föroreningspåverkan på sjöar, kustvatten och grundvatten.
  - Avsaknad av kommunal rådighet över mark som krävs för dagvattenhantering.

11

Uppdrag Grönplan

Grönplan Laholms kommun 2025-2035

- Ett dokument som visar hur Laholms kommuns ska leva upp till åtaganden och lagstiftning
- LONA-projekt
- Digitalt dokument och underlag till ÖP
- Antagen av KF september 2025

12

Tre mål

- Laholms kommun stärker den biologiska mångfalden genom att bevara, utveckla och återställa ekosystemens mångfald och rika natur
- Laholms kommun har långsiktigt hållbara och klimatsäkrade boende- och livsmiljöer
- Alla ska ha tillgång till gröna och naturrika miljöer av god kvalitet

13

Vi utvecklar arbetet med ekosystemtjänster och klimatanpassning med fokus på blå strukturer

- Kommunen driver egna våtmarksprojekt på strategiska platser eller i samverkan med andra kommuner, organisationer, verksamheter och föreningar.

14

Önskat vatten

- Näringsrikt vatten i sjöar, vattendrag och i havet

Önskat vatten

- Mer vatten i landskapet som kan fördröja, rena och bidra till ökad biodiversitet

15

LEVA – Lokalt engagemang för vatten

- Åtgärdssamordning LEVA- Halland (Laholm, Halmstad, Varberg, Kungsbacka) 2023–2025")
- Nytt sätt att hitta fungerande arbetssätt och genomföra fler åtgärder för minskad övergödning inom jordbruket
- LOVA-projekt

16

Samverkan är framgångsfaktorn

- Hushållningssällskapet i Halland är huvudsökande
- I gruppen ingår Varberg, Falkenberg, Laholm, LRF och HH
- Falkenberg har egen åtgärdssamordnare
- LEVA-konceptet bygger på tät kontakt med markägare och högt förtroendekapital

17

LEVA Laholm

- Mycket åtgärder på gång som ska samordnas
- Tar lite tid innan åtgärdsviljan drar igång. Allt bygger på frivillighet hos markägaren
- Viktigt med hjälp till lösa finansiering, administration och de fysiska åtgärderna

- Inte längre aktuella åtgärder
- Färdiga LEVA-Åtgärder
- I anläggningsfas
- Projektering + Anmälan färdig - invånar stöd - 1st
- Projektering gjord - 7st
- Genomförda gårdsbesök - 23 st

18

LEVA Laholm

- Nyanläggning i Ålstorp
- Minskning av näringsläckage från åker till Norrån
- LOVA-våtmark

19

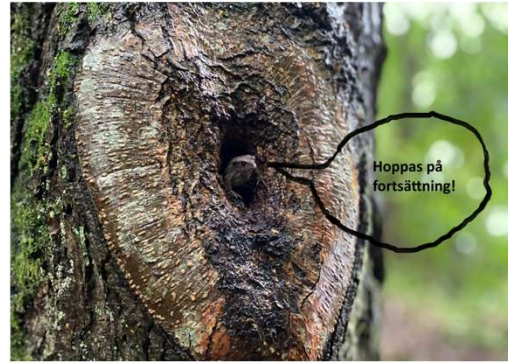
LEVA Laholm

- Restaurering i Kapplet
- Våtmarken anlades på betesmark 2002 inom Laholms kommuns Lokala Investeringsprogram (LIP)
- Finansieras genom Strategiska planen

20

Länge *LEVA* Laholm

21

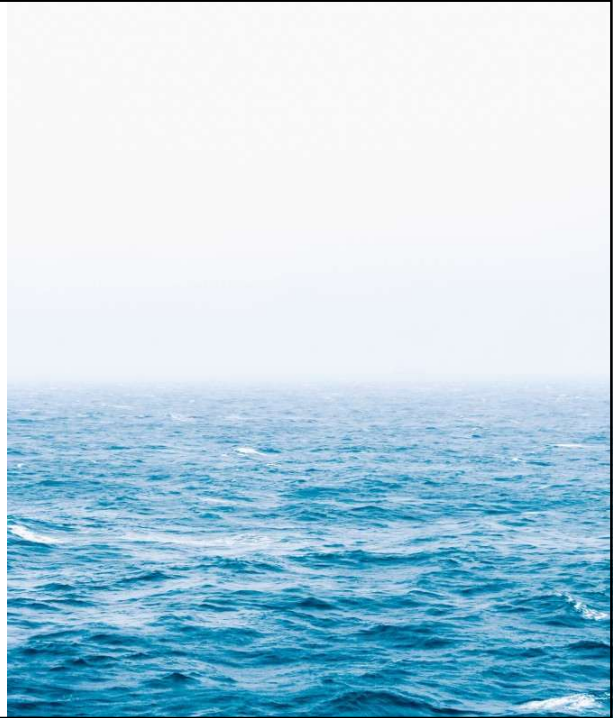
Dagvattenfrågan vid kusten

22

Innehåll

- Historia
- Tekniska förutsättningar
- Juridiska förutsättningar
- Ekonomi
- Prioritering
- Strategiska vägval
- Tidplan
- Kvarstående frågor

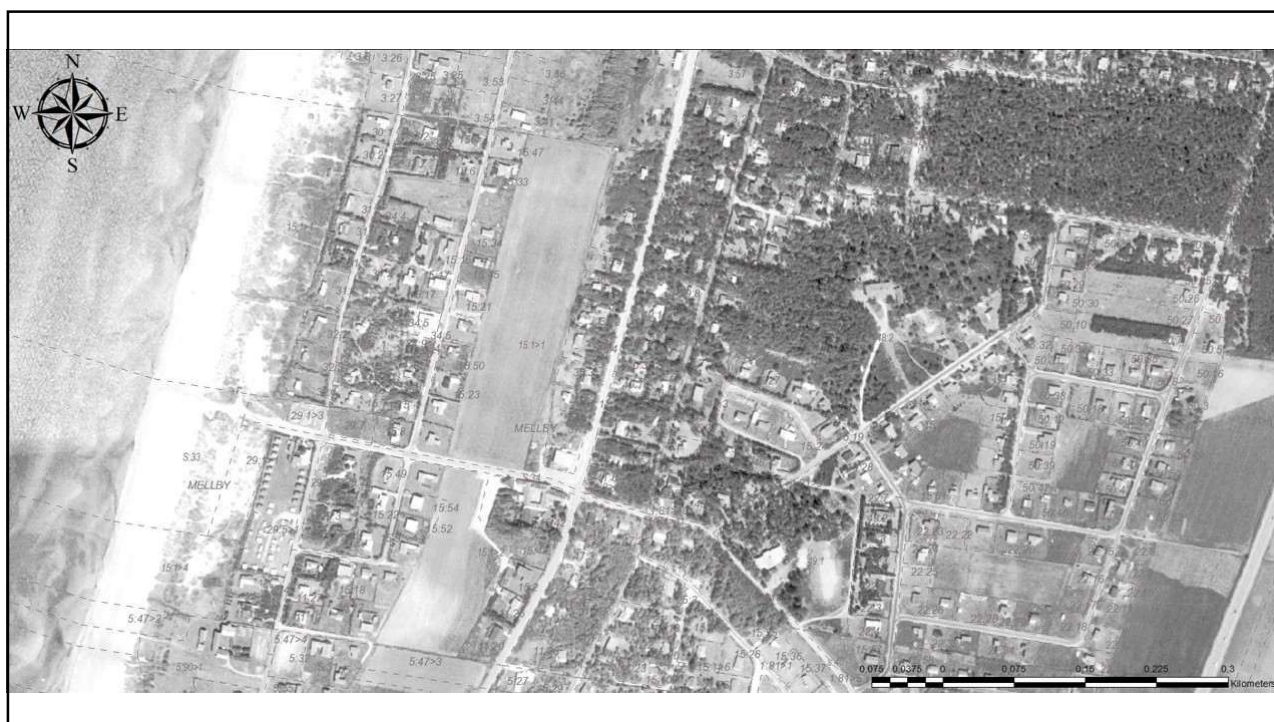
23

Historik

- Kustområdet var ursprungligen glesbefolkat.
- Grus/sand-vägar
- Därefter tillkom små, enkla sommarstugor
- Tidigare åkermarksdränering underhölls inte.
- Sedermera större "stugor", därefter mer permanentboende.
- Fler hårdgjorda ytor, både vägar och på tomtmark
- Vägar som belades blev högre än kringliggande mark.

24

25

Historik

- Dålig kännedom om privata dag/dränvattenledningar, vilket lett till att dessa satts igen, eller grävts av.
- Få kommunala dagvattenledningar.
- Översvämningsproblematik har lett till otillåtna anslutningar av dag/dränvatten till spillvattennätet.
- Problemet uppmärksammat av kommunen minst sedan 70-80-talet.
- Åtgärder för att koppla bort otillåtna inkopplingar har skett sedan 90-talet
- Kommunen spolar utlopp på stranden för att bibehålla funktionen.

26

Historik

- Ett flertal utredningar under årens lopp
- Strategiplan Servicenämnden feb 2007
- Dagvattenutredning delavrinningsområde inom Mellbystrand 2014-06-19
- Beslut Kommunstyrelsen 2016-10-11 Plan för dagvattenutbyggnad. (Inte hela kusten.)
- Beslut LBVA 2021-12-20. Skrivelse till Laholms kommun att ett övertagande av huvudmannaskap för allmän plats är en förutsättning för att en utbyggnad av dagvattensystemet skall vara möjlig.
- Tillsvidare ingen utbyggnad.

27

Tekniska förutsättningar

- Flack terräng
- Hög grundvattennivå
- Bristfälligt ledningsnät, mestadels inte kommunalt
- Spillvattennät med både inläckage och inkopplade dagvattenserviser.
- Instängda områden, utan utlopp för vattnet
- Vid vind från havet sätts utloppen igen
- Befintligt ledningsnät ligger ytligt (dålig täckning)

28

Juridiska förutsättningar

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

- 1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

29

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. Bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. Se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

30

Verksamhetsområde

- Verksamhetsområde: det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän va-anläggning

Beslutas av kommunfullmäktige

31

24 § En fastighetsägare skall betala avgifter för en allmän va- anläggning, om fastigheten

1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och

2. med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

Miljöenheten är tillsynsmyndighet avseende avlopp (spill- och dagvatten)

32

27 § Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall betala en avgift för en allmän va- anläggning, om

1. den allmänna platsmarken finns inom va- anläggningens verksamhetsområde, och
2. bortledning av vatten från den allmänna platsmarken behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

33

Dagvattenutredning delavrinningsområde inom Mellbystrand

- WSP 2014-06-18
- För avrinningsområdet avseende nya detaljplaner "Vision Mellbystrand" (Mellbystrands centrum)
- Det studerade området är ca 103 ha stort
- Modelleringar med konventionellt dagvattensystem och med ett "trögt" dagvattensystem.

34

Studerat område

35

36

Slutsatser/strategiska vägval

- Vid utbyggnad av konventionellt system kommer det erfordras mycket stora dimensioner. (1000-1200)
- P.g.a topografin skulle dessa ledningar hamna så ytligt att det skulle bli svårt att täcka dem med jord.
- Ledningar i ett konventionellt system skulle sannolikt komma i konflikt med bef. spillvattennät.
- Detta föranleder att ett "trögt" system är det mest realistiska alternativet.

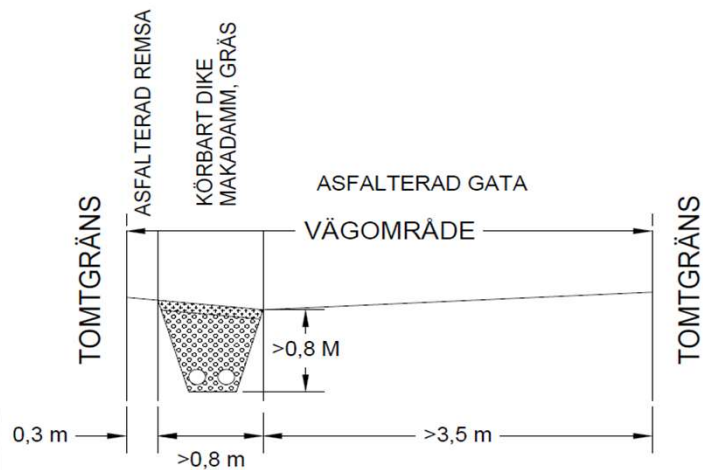
37

- LOD kräver att fastighetsägarna också infiltrerar på sina tomter, annars genereras 15-20ggr högre flöde i ledningarna.
- Samma sak gäller vägavvattningen, som skulle generera 60-70 ggr högre flöde utan direkt infiltration.
- Ett "trögt" system (LOD) kräver en omättad zon, vilket kräver dränering.

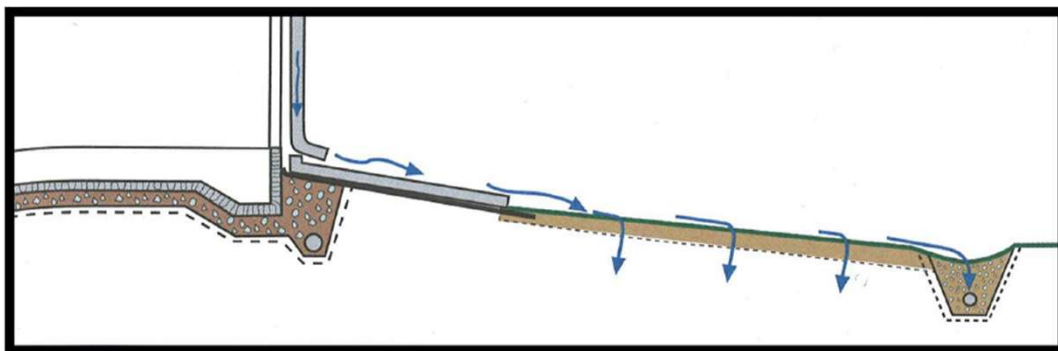
38

Trög avrinning

39

Tomter

Figur 5-5 Tak- och ytvatten leds över markyta till dräneringsstråk, källa Svenskt Vatten P105

40

Kritiska faktorer vid utbyggnad

- Att kommunen har rådighet över gator och allmän plats
- Att få fastighetsägarna att välja anslutning efter valt dagvattenssystem
- Att få fastighetsägarna att förstå hur deras anslutning påverkar hela systemet
- Att dimensionera systemet rätt
- Järnutfällningar i dräneringsledningarna

41

Kostnader

- VA-kollektivet står för utbyggnadskostnader av dagvattenledningar och serviser till fastigheter. Detta betalas genom anläggningskostnader i va-taxan.
- Huvudman för gatan står för kostnader som rör ombyggnad av gata samt avvattning av gata och grönområden.
- Efter indexuppräknings (2024) av utredningen från 2014 beräknas åtgärderna kosta ca 144 miljoner kr, varav gatukostnader ca 52 miljoner kr.

42

Prioritering 2016

- 8 kartor
- 10 år
- Prioriterade förbättringsområden
- Efter dessa områden får ny prioritering göras

43

Kvarstående frågor/Kommande beslut

- Gäller 2016 års prioritering?
- Taktar 2016 års prioritering med prioriteringarna i huvudmannaskapsutredningen?
- Är utbyggnadstakten rimlig?
- Mer precis kostnadsbedömning
- Finansiering. (t.ex hur mycket av gatuombyggnad kan läggas på VA-kollektivet och hur många fastighetsägare kan debiteras?)
- Teknikval
- Hur hantera protester/ovilliga fastighetsägare?
- Hur hantera eventuella ledningsägare?
- Hur kommunicera till boende och övriga?

44

Tack för visat intresse!

Lina Johansson - lina.johansson@laholm.se

Rebecka Thise - rebecka.thise@laholm.se

Fredrik Nilsson - fredrik.nilsson@laholm.se

45

46